

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2. gold., za četrť leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrť leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 6. januarija 1875.

Obseg: Bralcem „Novic“ ob novem letu 1875. — Krompirjev žužek, slivni rivčekar in pa krvava uš. — Vprašanje in odgovor zaradi živinskih potnih listov. — Kdaj so bile peči iznajdene? — Pogajanje za slogo Slovencev. — O potrebi prestrojenja politične uprave in preuredbe občinske postave. — Ponarejeni bankovci. (Dalje.) — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novičar.

Bralcem „Novic“ ob novem letu 1875.

Dva- in trideset let je minulo, kar so „Novice“ vprvič povzdignile glas za narod slovenski.

Žalosten je bil tačas položaj Slovencev, še veliko žalostnejši, nego je danes. Ljudstvo ubogo in nevedno, tlačeno in zaničevano, imelo ni branitelja, imelo ni učitelja, razen duhovnikov. Gospōda se je z zaničevanjem ločila od naroda; kdor je znal le pet besedi nemških, ni hotel več biti to, v kar ga je Bog vstvaril — sin slovenskega naroda; izšolani sinovi slovenskih starišev so se svojega rodú in svojih roditeljev sramovali; v vsi Sloveniji bilo ni deset mož, ki bi bili umeli pravilno slovenščino pisati; slovenki rod je životaril, kakor paria med narodi, in po pravici je Preširen tožil iz globočine domoljubnega srca: „na tleh ležé slovenstva stebri stari.“

Al Bog se je zapuščenega naroda našega usmilil, in poslal mu je nekoliko blagih mož, ki so začeli narod buditi iz dolzega spanja, in dramiti ga na delo za lepšo prihodnost.

„Slovenecem bode vreme se 'zjasnilo,
Jim milši zvezde, kakor zdaj, sijale.“

Ko so leta 1800 zamrle Vodnikove „Novice“, ni narod naš imel nobenega časnika več. Leta 1843 še le, kakor smo večkrat čuli, po premaganih mnogih zaprekah, ki jim jih je 3 leta stavila c. k. viša policijska in cenzurna uradnja na Dunaji, rodile so se naše „Novice“, ustanovljene za poduk in povzdigo, za vsestranski napredek slovenskega naroda, za vzbujanje rodoljubja in za brambo narodnih njegovih pravic.

Če pogledamo nazaj na dva- in tridesetletno delovanje „Novic“, smemo ponosno reči, da nismo delali brez vspeha. Če tačas bilo ni toliko rodoljubov, da bi eno srednjo mizo zasedli, bje danes tisoč in tisoč src za našo domovino; takrat imeli so Slovenci le en časopis, danes imamo jih čez 20, in imamo še „Matico“ in „družbo sv. Mohora“, ki vsako leto na tisoče knjig med narod pošiljate. V borni bajti in v salonu, v kmetiški krčmi in na javnem gledišči se sliši zdaj slovenščina, ki se nekđaj ni smela prikazati med boljše kroge. In da smo toliko napredovali, pripomogle so mnogo k temu „Novice“.

Al storjenega dela ne smemo previsoko ceniti; ne smemo se s tem zadovoljiti; mnogo mnogo čaka nas še dela; položili smo komaj temeljni kamen. Še vedno nam se odtegujejo pravice, ki jih smemo in moramo zahtevati, ako hočemo kot narod obstati in srečni biti. Nemški ustavoverci nas še pri vsaki priliki stisnejo, kjer le morejo; v srednjih šolah se pridno nemčuje, ravno tako v kancelijah. Na glas naših poslancev ne poslušajo, za davke pa plačevati in vojake dajati, smo dobri. Med tem, ko se v daljnih Črnovicah čisto po nepotrebnem vseučilišče pripravlja, ne privoščijo se nam najpotrebnejša sredstva za razvitek in izobraženje našega naroda. Zdaj nam hočejo še trgovinsko zbornico in z njo deželni zbor iz rok izpuliti. Domače ljudi preganjajo iz dežele, in nas s tujci strahujejo.

Pa saj je naše žalostno stanje dovelj znano, ni nam tedaj treba, še več reči na drobno naštevati; vse kaže očitvidno na to, da se ne smemo še v počitek podati, naj teže delo nas še čaka! Vemo in slutimo, da nas čakajo še hude skušnje, borba in trpljenje. Laž in sila, ovadba, sumničenje in vse druge peklenske moči bodo še nekaj časa skušale pogaziti našo pravično in sveto stvar. Al mi ne obupamo; pravica mora končno zmagati!

„Novice“ svojega programa in svoje delavnosti ne bodo spremenile: kar smo zagovarjali in povdarjali skozi 32 let, hočemo tudi zanaprej. Podučevali bomo Slovence tudi zanaprej v poljedelstvu in obrtnijstvu, da si materialno opomorejo; kajti „Novice“ so brž v svojem začetku spoznale, da blagostanje je prvi pogoj višega izobraževanja; reven narod se tudi duševno ne more povzdigniti. Slovensko slovstvo bomo kolikor mogoče pospeševali. Branili bomo nadalje sveto vero naših očakov pred lažnjivim liberalizmom in novimi, pogubljivimi teorijami, katere Boga, dušo in večno življenje zanikujejo, in človeka v živino ponižujejo, ter vse plemenite čute iz srca iztiravajo; zakaj prepričani smo, da taki uki morajo naš narod le zbegati in zdivjati, in vsak kulturni napredek nemogoč storiti.

In s tem želimo našim bralcem srečno mlado leto!